

satte Trustlovsforslag, det havde ogsaa sine meget store Skavanker paa visse Punkter. Og det er jo sikkert nok. Derimod ønsker det ærede Medlem Hr. H. O. Hansen et Lovforslag til Sikring af den frie Konkurrence og til Begrænsning af Monopolers og Ringdannelsers Magt overfor Befolkningen.

Jeg er enig med det ærede Medlem i, at den frie Konkurrence bør sikres, og at Sammenslutninger og Aftaler, der faktisk iværksætter Monopol for et Erhverv eller en Produktion eller tilsigter dette, hvorved den frie Konkurrence hemmes og Varepriserne forhøjes urimeligt, bør bekæmpes. Men Trusternes og Kartellernes Historie og Kampen mod dem rundt i Verden, ganske særlig i Amerika, som jo er Trusternes særlige Hjemland, viser, hvor overordentlig vanskelig den Opgave er. At løse den bliver dog selvsagt desmere paatrængende nødvendig, jo højere Toldmure en Stat omgiver sig med, jo mere den altsaa gennem Beskyttelseslovgivning søger at holde Udlandets Konkurrence ude. Derfor er ogsaa i et Land som Amerika en Trustlovgivning i en ganske anderledes Grad nødvendig end her i Landet, hvor vi lever under Frihandelen som Hovedprincip, og hvor Devisen i Virkeligheden er denne, at en Virksomhed indenfor vore Grænser er kun i det lange Løb berettiget, naar den er i Stand til at hævde sig i den internationale Konkurrence. Men jeg spørger: er det just Konkurrence, tror man, vor Industri for Øjeblikket savner? Jeg tror det ikke, og det er der vist ingen, der tror. Jeg tænker heller ikke, at de ærede Medlemmer, som har lyst efter en Trustlovgivning, tror det, da disse Medlemmer, især det ærede Medlem Hr. Rode, har krævet almindelige Foranstaltninger gennemført til Udelukkelse af Konkurrence udefra. Man kan ikke paa een Gang kræve saadanne Foranstaltninger og mene, at Konkurrence savnes. Det er ganske særlig Storindustrien, man i denne Forbindelse har peget paa. Ganske vist, den Form for dette Krav, som det ærede Medlem Hr. Rode er havnet i, nemlig Kravet om Enighed mellem alle Partier, ja, mellem alle Erhverv om, hvad der skal foretages, synes at vise, at nogen særlig kraftig Villie ligger der ikke bag det ærede Medlem Hr. Rodes Ønsker. Det synes at vise, at Formaalet har været et lidt andet, end Etiketten angiver.

Jeg skal i øvrigt slet ikke komme ind paa dette Spørgsmaal, jeg skal ikke paa nogen Maade give noget Bidrag til dets teoretiske Undersøgelse, det finder jeg ikke nogen Anledning til. Jeg mener, at man i denne Forbindelse kun bør pege paa det, der be-

staar, og jeg skal i øvrigt ganske henholde mig til de Udtalelser, som paa Ministeriets Vegne er fremsat om denne Sag af den højtærede Statsminister.

Men jeg vil om selve Trustspørgsmaalet sige, at det overalt, hvor man har beskæftiget sig med Problemet: Lovgivning om Truster og Karteller, har vist sig, som jeg allerede har nævnt, at det er forbundet med store Vanskeligheder at forme en saadan Lovgivning saaledes, at den kommer til at svare til sin Hensigt: at hindre prisfordyrende og konkurrencehemmende Sammenslutninger i at opstaa. Spærrer man visse Veje, ja, saa aabner der sig straks nye. Endskønt Tyskland i fremtrædende Grad har været og er Hjemstedet for Kartelvæsen og Trustdannelser, findes der i tysk Ret ingen særlig Straffebestemmelse mod Trustorganisationer, og man har end ikke i Republikken Tyskland dristet sig til at indskrænke den økonomiske Virksomheds Frihed. Det socialdemokratiske Styre i det republikanske Tyskland har intet Skridt foretaget i saa Henseende, man har nøjedes med de i „Bürgerliches Gesetzbuch“ indeholdte Bestemmelser, hvorefter enhver Retshandel, der strider mod gode Sæder, er ugyldig. Heller ikke i Frankrig er der gjort noget Skridt til en særlig Trustlovgivning; ogsaa dér holder man sig, som før Krigen, til den almindelige Lovgivning. Det skal i Frankrig, for at man kan komme en Sammenslutning til Livs, godtgøres, at den for det første har det klare Formaal at monopolisere Produktionen, og dernæst, at Resultatet af dens Bestræbelser virkelig er blevet en kunstig Prisstigning. Altsaa, selve Tilvebringelsen af en saadan Sammenslutning er ikke ulovlig; har den ikke Monopolet som Formaal, er der intet i Vejen, og selv om den har det, drager man ikke til Feltis imod den, hvis ikke den foranlediger urimelige Prisstigninger.

Hvad England angaar, er Karteller og Aftaler efter gammel Sædvaneret, efter den saakaldte common law, ugyldige. Men hvad har det ført til? Det har netop ført til, at Trustudformningen i Aktieselskabs-skikkelse i England har taget ganske særlig Part, ligesom Tilfældet var i Amerika i Aarene før 1890. Men denne Ugyldighedsregel efter engelsk Sædvaneret er i den nyere Tid kun blevet anvendt, naar Kartellerne var af en særlig ondartet Natur, det vil sige, naar de havde et meget omfattende Omraade og indenfor dette i urimelig Grad ophævede Konkurrencen til Skade for Almenheden. I 1918 nedsatte man i England en Trustkommission, og